

ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ

Αντικείμενό της: Δίκαιο των άυλων αγαθών + Δίκαιο ελευθέρου ανταγωνισμού.
Κλάδος δικαίου που προστατεύει την ανταγωνιστική και δημιουργική ελευθερία κατά αυθαίρετης εκμετάλλευσης των επιτευγμάτων των ανταγωνιζομένων.
Προστασία για τους ιδιώτες αλλά και χάριν της ολότητας.

Σύνολο κανόνων δικαίου που εξασφαλίζουν τις προϋποθέσεις ανάπτυξης της οικονομικής δραστηριότητας, ιδίως στο πεδίο του εμπορίου και της βιομηχανίας και προστατεύουν τεχνικά επινοήματα και αισθητικές δημιουργίες που είναι οικονομικά εκμεταλλεύσιμες. Καταλαμβάνονται από την εγγύηση του αρ 17 του Συντάγματος. (+ αρ 1 πρόσθετου πρωτόκολλου ευρωπαϊκής σύμβασης για την προστασία των δικαιωμάτων του ανθρώπου και των θεμελιωδών ελευθεριών)

Απόλυτα δικαιώματα πάνω σε άυλα περιουσιακά αγαθά. Έχουν δυναμικό χαρακτήρα, υπόκεινται όμως σε εδαφικούς περιορισμούς και η παρεχόμενη σε αυτά προστασία είναι χάριν του κοινωνικού συνόλου σχετικοποιημένη και χρονικά περιορισμένη. Δεν ισχύει η αρχή καλόπιστης κτήσης. Αντικείμενο του δικαιώματος είναι η ιδέα, η οποία όμως πρέπει να ενσωματώνεται σε υλικό φορέα. Αν η δημιουργική ιδέα δεν εξωτερικευθεί, δεν έχει σημασία για το δίκαιο.

Λόγοι προστασίας (Αντιρρήσεις)

- 1) Παρεμποδίζεται η ανάπτυξη ανταγωνιστικής ελευθερίας των άλλων -> δημιουργία μονοπωλιακών δικαιωμάτων (αποκλειστικό δικαίωμα εκμετάλλευσης υπέρ ορισμένου προσώπου) -> όμως σε αντίθετη περίπτωση, η κοινωνικοποίηση των δικαιωμάτων αυτών και η απαγόρευση εκμετάλλευσής τους θα επέφερε μαρασμό κάθε δημιουργικής προσπάθειας. Αναγνωρίζεται προστασία μόνο στα άυλα αγαθά που είναι άξια προστασίας. (προστασία και των ανταγωνιστών)
- 2) Παρεμποδίζεται η πρόοδος του κοινωνικού συνόλου, αφού απαγορεύεται σε τρίτους η βελτίωση των επιτευγμάτων αυτών χωρίς τη συγκατάθεση του δικαιούχου. Αν δεν υπήρχε προστασία των τεχνικών και αισθητικών επιτευγμάτων, δεν θα παρείχετο κίνητρο για δημιουργία, επίπτωση αρνητική για το κοινωνικό σύνολο. Ο νόμος λαμβάνει υπόψη την ανάγκη για περαιτέρω εξέλιξη των επιτευγμάτων, γι αυτό σχετικοποιεί την προστασία των δικαιωμάτων βιομηχανικής ιδιοκτησίας και περιορίζει χρονικά τη διάρκειά τους.

Ευρεσιτεχνία

Αντικείμενο του δικαίου της ευρεσιτεχνίας είναι η προστασία των εφευρέσεων, δηλ των τεχνικών επινοημάτων που πληρούν τις προϋποθέσεις του νόμου. Προστασία = απαγόρευση ανάληψης ή απομίμησης της εφευρετικής ιδέας + εξασφάλιση αποκλειστικής εκμετάλλευσης των εφευρέσεων. Η προστασία αυτή ωφελεί τον δικαιούχο και παράλληλα δίνει κίνητρο για έρευνα, ανάπτυξη και εξέλιξη νέων τεχνολογιών, ενώ παράλληλα είναι προϋπόθεση για τεχνολογική, οικονομική και κοινωνική πρόοδο (βελτίωση συνθηκών ζωής + ερέθισμα σε εφευρέτες για νέες, πιο εξελιγμένες τεχνικές επινοήσεις -> τεχνολογική πρόοδος)

Όμως ο αποκλεισμός των άλλων εφευρετών από τη χρήση και περαιτέρω βελτίωση της προστατευόμενης εφεύρεσης παρεμποδίζει την τεχνολογική και οικονομική εξέλιξη. Ανάγκη για εξισορρόπηση συμφερόντων.

Δικαίωμα στην ευρεσιτεχνία: διφυές

Προσωπικό στοιχείο: Προστασία των προσωπικών συμφερόντων του δικαιούχου

Περιουσιακό στοιχείο: Εξουσία οικονομικής εκμετάλλευσης

Προϋποθέσεις προστασίας (ουσιαστικές)

α) εφεύρεση

β) νέα

γ) να εμπεριέχει εφευρετική δραστηριότητα

δ) να είναι επιδεκτική βιομηχανικής εφαρμογής

-

α) **Εφεύρεση:** Τεκμηριωμένη και πρακτικά εφαρμόσιμη υπόδειξη τρόπου επίλυσης άλυτου μέχρι σήμερα τεχνικού προβλήματος ή η υπόδειξη επίλυσής του κατά τρόπο άγνωστο μέχρι σήμερα με την εφαρμογή των φυσικών νόμων.

- Αντικείμενο της εφεύρεσης είναι η **εφευρετική ιδέα**. Δεν έχει το στοιχείο της μοναδικότητας διότι στηρίζεται σε ήδη υπάρχοντα νόμο της φύσης.
- Αναφέρεται αποκλειστικά στον **τομέα της τεχνικής** (δεν είναι εφευρέσεις -> αρ 5 παρ 2 ν 1733/87)
- **Τεχνική** σημαίνει εξουσία στις δυνάμεις της φύσης. Με την εφεύρεση υποδεικνύεται τρόπος εκμετάλλευσης των δυνάμεων της φύσης χωρίς ανθρώπινη παρέμβαση για την ικανοποίηση των ανθρωπίνων αναγκών.

- Η υπόδειξη τρόπου επίλυσης τεχνικού προβλήματος πρέπει να **επαληθεύεται στην πράξη**. Δυνατότητα εφαρμογής της εφευρετικής ιδέας.

β) **Νέα:** Αρ 5 παρ 3 ν. 1733/87

Η εφεύρεση είναι νέα όταν δεν ανήκει στη στάθμη της τεχνικής (=κάθε τι που είναι γνωστό **οπουδήποτε στον κόσμο** πριν από την ημερομηνία κατάθεσης της αίτησης).

Δεν βλάπτεται το νέο της εφεύρεσης αν η εφευρετική ιδέα στην οποία βασίζεται δεν είχε λάβει δημοσιότητα. Προσοχή! **Αρ 5 παρ 9** -> Δίπλωμα ευρεσιτεχνίας χορηγείται και για εφεύρεση που γνωστοποιήθηκε μέσα στους **έξι μήνες πριν την κατάθεση της αίτησης** για χορήγηση διπλώματος ευρεσιτεχνίας, αν η γνωστοποίηση οφείλεται: α. Σε καταχρηστική ενέργεια σε βάρος του αιτούντος ή του δικαιοπαρόχου του, β. Σε παρουσίαση της εφεύρεσης σε επίσημα αναγνωρισμένη έκθεση.

Επί **παραγωγής προϊόντος**, το στοιχείο του νέου υπάρχει όταν το προϊόν διαφέρει από ομοειδή με ουσιώδη νέα χαρακτηριστικά επί **παραγωγής δε αποτελέσματος**, αν εμφανίζει αξιόλογη βελτίωση ήδη γνωστού αποτελέσματος.

γ) **Εφευρετική δραστηριότητα:** Αρ 5 παρ 4 ν 1733/87

Μια εφεύρεση εμπεριέχει εφευρετική δραστηριότητα αν, κατά την κρίση ειδικού, δεν προκύπτει με προφανή τρόπο από την υπάρχουσα στάθμη της τεχνικής.

Η υποδειχθείσα λύση πρέπει να αποτελεί βήμα προόδου, ο δε μέσος ειδικός να μην είναι σε θέση να βρει τη δοθείσα λύση. ΑΝ η εφεύρεση δεν **πληροί το κριτήριο** αυτό, μπορεί να ζητηθεί η μετατροπή της αίτησης σε **αίτηση για χορήγηση πιστοποιητικού υποδείγματος χρησιμότητας** (αρ 19 παρ 2)

δ) **Επιδεκτικότητα βιομηχανικής εφαρμογής:** Αρ 5 παρ 5 ν. 1733/87

Μια εφεύρεση θεωρείται επιδεκτική βιομηχανικής εφαρμογής αν το αντικείμενό της μπορεί να παραχθεί ή να χρησιμοποιηθεί σε οποιοδήποτε τομέα παραγωγικής δραστηριότητας. Προσοχή στις παρ 6,7.

Δικαιούχοι

Αρχή πραγματικού εφευρέτη (αρ 6 παρ 1 ν 1733/87).

Τεκμαίρεται ότι αυτός που ζητεί τη χορήγηση διπλώματος ευρεσιτεχνίας είναι ο εφευρέτης. ΑΝ ΔΕΝ

- Ακυρότητα διπλώματος ευρεσιτεχνίας που χωρίς τη συγκατάθεσή του χορηγήθηκε σε τρίτο για την δική του εφεύρεση (αρ 15 παρ 1)

- Διεκδίκηση ευρεσιτεχνίας (αρ 6 παρ 9). Βλ και παρ 10, 11.

Η αγωγή μπορεί να ασκηθεί ήδη κατά το στάδιο που εκκρεμεί η αίτηση του τρίτου για χορήγηση διπλώματος ευρεσιτεχνίας, δεν έχει όμως ανασταλτικό αποτέλεσμα.

Επειδή μέχρι την καταχώριση της (υπέρ του ενάγοντος εφευρέτη) αμετάκλητης απόφασης στο μητρώο διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας, ο τρίτος καταθέτης θεωρείται εφευρέτης, οι μέχρι τότε χορηγηθείσες άδειες εκμετάλλευσης παραμένουν ισχυρές, ενώ θεωρούνται άκυρες για το μέλλον.

Εφεύρεση κοινή: Αρ 6 παρ 2

Το δικαίωμα ανήκει σε όλους εξ αδιαίρετου. Κάθε συνδικαιούχος μπορεί να μεταβιβάζει ελεύθερα τη μερίδα του και να επιμελείται την προστασία του κοινού διπλώματος. Η κατάθεση αίτησης στον ΟΒΙ γίνεται από όλους από όλους τους εφευρέτες και το δικαίωμα ευρεσιτεχνίας τους ανήκει από κοινού. (αρ 12 παρ 2)

Παράλληλη εφεύρεση: Αρ 6 παρ 3

Αν περισσότεροι πραγματοποιήσαν την εφεύρεση ανεξάρτητα ο ένας από τον άλλο, το δικαίωμα ανήκει σ' εκείνον που κατέθεσε πρώτος την αίτηση για τη χορήγηση διπλώματος ευρεσιτεχνίας ή σ' εκείνον που έχει δικαίωμα προτεραιότητας έναντι των λοιπών σύμφωνα με το άρθρο 9.

Ο δεύτερος εφευρέτης δεν θα έχει δικαιώματα, ακόμα κι αν αυτός είχε πρώτος ολοκληρώσει την εφεύρεση.

Εφευρέσεις εργαζομένων – Αρ 6 παρ 4

Ελεύθερη εφεύρεση: Η εφεύρεση που επινοεί ο εργαζόμενος εκτός του πλαισίου της σχέσης εργασίας που έχει με τον εργοδότη ανήκει εξ ολοκλήρου σε αυτόν.

Υπηρεσιακή εφεύρεση: Αρ 6 παρ 5

Προϊόν συμβατικής σχέσης εργαζόμενου με εργοδότη για την ανάπτυξη εφευρετικής δράσης. Σε περίπτωση πραγματοποίησης υπηρεσιακής εφεύρεσης, ο εργαζόμενος δικαιούται πρόσθετη εύλογη αμοιβή, αν η εφεύρεση είναι ιδιαίτερα επωφελής για τον εργοδότη. Ανήκει εξ ολοκλήρου στον εργοδότη.

Εξαρτημένη εφεύρεση: Αρ 6 παρ 6

Η εφεύρεση που πραγματοποιείται από εργαζόμενο με τη χρήση υλικών, μέσων ή πληροφοριών της επιχείρησης στην οποία εργάζεται. Ο εργοδότης δικαιούται να εκμεταλλευτεί την εξαρτημένη εφεύρεση κατά προτεραιότητα έναντι αμοιβής, προς τον εφευρέτη, ανάλογης προς την οικονομική αξία της εφεύρεσης και τα κέρδη που αποφέρει. Ανήκει κατά 40% στον εργοδότη και κατά 60% στον εργαζόμενο.

Η διαδικασία χορήγησης διπλώματος ευρεσιτεχνίας

Ελληνικό δίκαιο -> **Δηλωτικό σύστημα**

Ο ΟΒΙ αρκείται σε τυπικό έλεγχο της αίτησης, *prima facie* έλεγχος. Ελέγχεται πάντως αν η εφεύρεση είναι επιδεκτική εφαρμογής ή αν πρόκειται για εφεύρεση για την οποία δεν χορηγείται δίπλωμα ευρεσιτεχνίας. Τυχόν ελαττώματα μπορεί να οδηγήσουν σε **δικαστική ακύρωση**. Πλεονέκτημα: ταχεία διαδικασία + λιγότερα έξοδα.

Αρ 7 : Κατάθεση αίτησης στον ΟΒΙ

Δεν προστατεύεται ό,τι δεν συμπεριλήφθηκε στις αξιώσεις, ακόμα κι αν περιγράφεται στο υπόλοιπο κείμενο του διπλώματος.

Κανονική αίτηση: πληροί τους όρους της παραγράφου 1 και εφ' όσον επισυνάπτονται οι αποδείξεις των τελών κατάθεσης και πρώτου έτους προστασίας. Για να είναι **πλήρης**, μέσα σε τέσσερις μήνες από την κατάθεση, ο καταθέτης οφείλει να υποβάλλει τα τυχόν ελλείποντα σχέδια και άλλα δικαιολογητικά, να συμπληρώσει τυχόν ελλείψεις και να διορθώσει τυχόν λάθη στη σύνταξη των εγγράφων και λοιπών δικαιολογητικών σύμφωνα με τις παραγράφους 2, 3, 4 και 5.

Μετά την πάροδο της προθεσμίας, η κανονική αλλά μη πλήρης αίτηση θεωρείται μη κατατεθείσα.

Δημοσιότητα: παρ 12-14

Από την ημερομηνία κατάθεσης κρίνεται η **προτεραιότητα**. (αρ 5 παρ 2 και 6 παρ 3)

Προσοχή στη διεθνή προτεραιότητα! -> Αρ 9

Χορήγηση διπλώματος ευρεσιτεχνίας

Έλεγχος ΟΒΙ: αίτηση κανονική και πλήρης + εφεύρεση επιδεκτική εφαρμογής + αντίθεση στη δημόσια τάξη/ χρηστά ήθη + το αντικείμενο μπορεί να θεωρηθεί εφεύρεση; (αρ 8 παρ 2)

Για την **σύνταξη έκθεσης έρευνας**, πρέπει ο καταθέτης να έχει καταβάλει τα σχετικά τέλη, διαφορετικά η αίτηση μετατρέπεται σε αίτηση χορήγησης πιστοποιητικού υποδείγματος χρησιμότητας. (αρ 8)

Η απόφαση του ΟΒΙ είναι διοικητική πράξη και εναντίον της χωρεί προσφυγή στο ΣτΕ.

Δημοσιότητα: Καταχώρηση στο μητρώο διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας και δημοσίευση περίληψης στο ΕΔΒΙ.

Κατηγορίες διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας

Δίπλωμα προϊόντος: νέο πράγμα ή ουσία με ορισμένες ιδιότητες ή και αποτελέσματα. Η προστασία καλύπτει όλους τους τρόπους παραγωγής ή χρήσης του, ακόμα κι αν δεν ήταν γνωστοί στον εφευρέτη κατά τον χρόνο κατάθεσης.

Δίπλωμα μεθόδου: προστατεύει τόσο τη μέθοδο αλλά και τα παραχθέντα προϊόντα. Τρίτοι όμως μπορούν να παράγουν τα ίδια προϊόντα με άλλη μέθοδο. (αρ 17 παρ 6 -> Αν η εφεύρεση αφορά μέθοδο κατασκευής προϊόντος, κάθε προϊόν της ίδιας φύσης τεκμαίρεται ότι κατασκευάστηκε με δάση την προστατευόμενη μέθοδο.)

Δίπλωμα τροποποίησης: Αρ 18 -> νέα εφεύρεση από τον ίδιο εφευρέτη που αποτελεί βελτίωση ή επέκταση της πρώτης. Το αντικείμενο του νέου διπλώματος πρέπει να συνδέεται με μία τουλάχιστον αξίωση του κύριου διπλώματος. Πλεονέκτημα: δεν καταβάλλονται και γι αυτό τέλη προστασίας.

Εξαρτημένο δίπλωμα: η νεότερη εφεύρεση δεν ταυτίζεται με παλαιότερη που προστατεύεται με δίπλωμα ευρεσιτεχνίας αλλά σχετίζεται άμεσα με αυτήν. Δυνατότητα στον νέο εφευρέτη να ζητήσει την παροχή μη συμβατικής άδειας εκμετάλλευσης του προγενέστερου διπλώματος. Μπορεί και ο κάτοχος του προγενέστερου δικαιώματος να ζητήσει μη συμβατική άδεια εκμετάλλευσης για τη μεταγενέστερη εφεύρεση (αρ 13 παρ 4)

Εξουσίες από το δικαίωμα ευρεσιτεχνίας

Αποκλειστικό δικαίωμα να εκμεταλλεύεται παραγωγικά την εφεύρεση (αρ 10). Αποκλειστικά υπέρ του δικαιούχου εξασφάλιση της πλήρους οικονομικής εκμετάλλευσης της εφεύρεσης + αποκλεισμός τρίτων από την εκμετάλλευση της και απαγόρευση εισαγωγής προϊόντων που προστατεύονται από το δίπλωμα ευρεσιτεχνίας. Ανάλυση στο άρθρο.

Όρια δικαιώματος:

- Οι προαναφερθείσες εξουσίες περιορίζονται στην **παραγωγική εκμετάλλευση** του δικαιώματος. (αρ 10 παρ 2)
- Τα δικαιώματα του δικαιούχου μπορούν να περιορισθούν έναντι εκείνου που κατά το χρόνο κατάθεσης της αίτησης ή την ημέρα προτεραιότητας **εκμεταλλεύεται ήδη** την εφεύρεσή του ή έχει προβεί στις αναγκαίες προετοιμασίες για την εκμετάλλευσή της (αρ 10 παρ 3)
- Δεν πρέπει να προκαλείται δυσχέραση των συναλλαγών. Εφόσον τα αντικείμενα της εφεύρεσης **τέθηκαν νόμιμα σε κυκλοφορία**, δεν δικαιούται ο δικαιούχος να απαγορεύει την πώληση ή την χρήση των αντικειμένων της

εφεύρεσης σε περαιτέρω τρίτους, οι οποίοι καταβάλουν αμοιβή. (ανάλωση εξουσιών δικαιούχου)

Αν ο δικαιούχος έχει καταθέσει το ίδιο δίπλωμα ευρεσιτεχνίας σε διαφορετικές χώρες και έχει θέσει το αντικείμενο της εφεύρεσης σε κυκλοφορία μόνο σε μία χώρα -> ΔΕΕ: **αρχή ελεύθερης κυκλοφορίας των εμπορευμάτων** -> η θέση σε κυκλοφορία σε ένα κράτος μέλος επιφέρει ανάλωση ως προς όλα τα κράτη.

Αξιοποίηση του διπλώματος

Μεταβίβαση: Αιτία της υποσχετικής δικαιοπραξίας είναι κατά κανόνα η πώληση, ενώ ως προς την εκποιητική εφαρμόζονται οι διατάξεις για την εκχώρηση (ΑΚ 470). Βλ ΑΚ 467.

Ο παραχωρών ευθύνεται για την ύπαρξη του δικαιώματος, όχι όμως για την αποδοτικότητα της εκμετάλλευσης του δικαιώματος ούτε για νομικά ελαττώματα που προκύπτουν μετά τη σύναψη της σύμβασης. Ευθύνη όμως αν δεν υπάρχουν οι συμφωνηθείσες ιδιότητες. Μεταβιβάζονται ΜΟΝΟ οι εξουσίες που είναι **αναγκαίες για την άσκηση του δικαιώματος**. Πχ το δικαίωμα του εφευρέτη να αναφέρεται στο όνομά του δεν μεταβιβάζεται.

Αρ 12 παρ 1: απαιτείται έγγραφη κατάρτιση της σύμβασης και καταχώρηση της συμφωνίας στο μητρώο διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας. Η καταχώρηση έχει νομιμοποιητικό χαρακτήρα.

Επιτρέπεται και σύσταση εμπραγμάτων δικαιωμάτων επί του δικαιώματος ευρεσιτεχνίας και είναι δεκτικό αναγκαστικής εκτελέσεως.

Άδειες εκμετάλλευσης

Αρ 12 παρ 3,4

Ο δικαιούχος διπλώματος ευρεσιτεχνίας μπορεί να παραχωρεί με έγγραφη συμφωνία άδεια εκμετάλλευσης του διπλώματός του σε τρίτους.

Προσωποπαγής σύμβαση, δεν μεταβιβάζεται και δεν κληρονομείται, εκτός αν υπάρχει αντίθετη συμφωνία. Τυπική, εφόσον ο νόμος απαιτεί έγγραφη κατάρτιση. Η καταχώρηση και δημοσίευση ωστόσο έχουν δηλωτικό χαρακτήρα.

Αποκλειστική άδεια: μόνο ο αδειούχος αποκτά το δικαίωμα εκμετάλλευσης, αποκλείεται να δοθεί άδεια εκμετάλλευσης σε άλλους. Και ο ίδιος ο δικαιούχος στερείται της εξουσίας εκμετάλλευσης, εκτός αν υπάρξει

αντίθετη συμφωνία. Ο αδειούχος στρέφεται εξ ιδίου δικαιώματος κατά του προσβολέα.

Απλή άδεια: ο δικαιούχος μπορεί να εκμεταλλεύεται και ο ίδιος το δικαίωμά του, αλλά και να το παραχωρήσει σε περισσότερους αδειούχους. Ο απλός αδειούχος δεν έχει δικαίωμα διώξεως των προσβολέων.

Βλ και παρ 5,6

Βασική υποχρέωση του αδειούχου είναι η καταβολή του συμφωνηθέντος **ανταλλάγματος**.

Υποχρεωτική άδεια: αν ο δικαιούχος αδικαιολόγητα δεν εκμεταλλεύεται παραγωγικά την εφεύρεσή του στην Ελλάδα ή πάντως δεν παράγει επαρκή ποσότητα προϊόντων για την κάλυψη της εγχώριας ζήτησης, ενώ ένας τρίτος είναι σε θέση να εκμεταλλευτεί παραγωγικά την εφεύρεση, μπορεί να του χορηγηθεί άδεια εκμετάλλευσης χωρίς τη συναίνεση του δικαιούχου. (αρ 13)

Άλλη περίπτωση: υποχρεωτική άδεια παρεχόμενη για λόγους δημόσιας υγείας ή εθνικής άμυνας. Βλ αρ 14

Απώλεια του δικαιώματος

α) **Απόσβεση:** το δικαίωμα ευρεσιτεχνίας είναι χρονικά περιορισμένο. Η διάρκειά του ανέρχεται σε 20 χρόνια και αρχίζει από την ημέρα κατάθεσης της αίτησης. Μετά από αυτό το διάστημα, οποιοσδήποτε μπορεί να κάνει χρήση της εφεύρεσης. Αξιώσεις από προσβολές μπορούν να ασκηθούν και μετά την απόσβεση. (αρ 11)

β) **Έκπτωση:** ο δικαιούχος εκπίπτει είτε όταν δηλώσει στον ΟΒΙ ότι παραιτείται από το δικαίωμα ευρεσιτεχνίας είτε όταν δεν καταβάλει τα τέλη προστασίας. Η έκπτωση ισχύει από την δημοσίευσή της και όχι αναδρομικά, όπως η ακύρωση. Αν έχει παραχωρηθεί εμπράγματο δικαίωμα ή μη συμβατική άδεια εκμετάλλευσης, απαιτείται γραπτή συναίνεση του δικαιούχου για να επέλθουν οι συνέπειες της παραίτησης.

γ) **Ακυρότητα:** η αγωγή ακύρωσης ασκείται στα πολιτικά δικαστήρια από όποιον έχει έννομο συμφέρον (αρ 15). Συνέπεια της ακυρότητας είναι ότι το δίπλωμα ουδέποτε υπήρξε.

Προστασία

Θετικό περιεχόμενο: παρέχει στον δικαιούχο την εξουσία να εκμεταλλεύεται την ευρεσιτεχνία

Αρνητικό περιεχόμενο: εξασφαλίζει πλήρη και αποκλειστική προστασία κατά τρίτων προσβολών.

Προσβολή υπάρχει όταν τρίτος, χωρίς τη συναίνεση του δικαιούχου, ασκεί μία από τις εξουσίες που συνιστούν περιεχόμενο του δικαιώματος σύμφωνα με το Αρ 10. Η προσβολή αρκεί να είναι και επαπειλούμενη. Προσβολή επίσης υπάρχει όχι μόνο στην περίπτωση πιστής αντιγραφής, αλλά και όταν η κατασκευή του προϊόντος του τρίτου έχει ως αφετηρία την αποκαλυπτόμενη εφευρετική ιδέα + έμμεση χρησιμοποίηση της εφεύρεσης.

Πρέπει να είναι στον μέσο τεχνικό προφανές ότι τα στοιχεία του τεχνικού κανόνα τρίτου (που επιτελεί την ίδια λειτουργία και παράγει το ίδιο αποτέλεσμα) είναι τεχνικώς ισάξια με τα τεχνικά στοιχεία της ευρεσιτεχνίας.

Αξιώσεις:

α) Αξίωση για άρση της προσβολής (αρ 17 παρ 1)

β) Αξίωση για παράλειψη στο μέλλον (μπορεί να ασκηθεί και προληπτικά)

Οι αξιώσεις αυτές **ΔΕΝ προϋποθέτουν υπαιτιότητα**.

γ) Αξίωση για δημοσίευση του συνόλου ή τμήματος της απόφασης στα ΜΜΕ ή στο διαδίκτυο. Η δημοσίευση πραγματοποιείται με έξοδα του προσβολέα. (αρ 17Δ παρ 3)

δ) Αξίωση για αποζημίωση. **ΑΠΑΙΤΕΙΤΑΙ υπαιτιότητα**. (αρ 17 παρ 2) Τρεις τρόποι υπολογισμού, εκ των οποίων ο πρώτος είναι δυσχερέστερος να αποδειχθεί (ιδίως όσον αφορά τον υπολογισμό του διαφυγόντος κέρδους). Η βαριά αμέλεια του Αρ 17Δ παρ 1 μπορεί να οδηγήσει σε επαύξηση της αποζημίωσης.

ε) Αξίωση πληροφόρησης (αρ 17Α)

στ) Παροχή προστασίας με αναγνωριστική αγωγή σύμφωνα με τις διατάξεις του ΚΠολΔ.

Ενάγων: δικαιούχος, αποκλειστικός αδειούχος, αυτός που έχει δικαίωμα στην ευρεσιτεχνία (πχ επικαρπωτής), εκείνος που έχει καταθέσει αίτηση και έχει δικαίωμα προσδοκίας καθώς και οργανισμοί προάσπισης επαγγελματικών συμφερόντων

Εναγόμενος: ο προσβολέας και όσοι διακινούν ή χρησιμοποιούν τα προϊόντα του προσβολέα

Παραγραφή: Πενταετής για την αξίωση άρσης της προσβολής και παράλειψης στο μέλλον (από τη γνώση της από τον δικαιούχο) καθώς και για την αξίωση για αποζημίωση (από την γνώση της ζημίας και του υπόχρεου). Σε κάθε περίπτωση και οι δύο αξιώσεις παραγράφονται μετά από είκοσι χρόνια από την προσβολή (αρ 17 παρ 4)

Ευρωπαϊκό δίπλωμα ευρεσιτεχνίας

Βασικό νομοθέτημα: Σύμβαση του Μονάχου 1973

Δεν είναι ενιαίο ευρωπαϊκό δίπλωμα ευρεσιτεχνίας αλλά μια δέσμη εθνικών διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας που δημιουργούνται με μία μοναδική δήλωση ευρεσιτεχνίας. Η εδαφική ισχύς περιορίζεται στις χώρες για τις οποίες ζητείται από τον καταθέτη να χορηγηθεί το δίπλωμα.

Προστασία με βάση τις διατάξεις της εθνικής νομοθεσίας της χώρας μέλους όπου έγινε η προσβολή. Για την χορήγηση ερευνάται εάν πρόκειται για εφεύρεση νέα που βασίζεται σε εφευρετική δραστηριότητα και είναι επαγγελματικά εφαρμόσιμη.

Προκειμένου να έχει ισχύ στην Ελλάδα πρέπει να κατατεθεί στον ΟΒΙ η αρμόδια βεβαιωμένη ελληνική μετάφραση του κειμένου με βάση την οποία το Ευρωπαϊκό Γραφείο Διπλωμάτων Ευρεσιτεχνίας (ΕΓΔΕ) χορήγησε το ευρωπαϊκό δίπλωμα.

Οι λόγοι ακυρότητας προβλέπονται στα άρθρα 138 και 52 επ του ν 1607/86. Τα αποτελέσματα της ακυρότητας ισχύουν μόνο στην χώρα που προτάθηκε η ακυρότητα.

Υποδείγματα χρησιμότητας

Το υπόδειγμα χρησιμότητας είναι αποκλειστικό δικαίωμα (άυλο αγαθό), χρονικά περιορισμένης διάρκειας (7 έτη), το οποίο αποσκοπεί στην προστασία των εφευρέσεων. Παρέχει τις ίδιες εξουσίες με το δίπλωμα ευρεσιτεχνίας, η εφεύρεση ωστόσο για να προστατευτεί δεν απαιτείται να διαθέτει το στοιχείο της εφευρετικής δραστηριότητας. Ταχύτερη η χορήγηση του πιστοποιητικού υποδείγματος χρησιμότητας.

Ορισμός -> Αρ 19 ν 1733/87

Ουσιαστικές προϋποθέσεις:

α) εφεύρεση

β) να εμφανίζεται σε υλική μορφή, δηλ σε τρισδιάστατο αντικείμενο με καθορισμένο σχήμα και μορφή (είδη διατροφής και φάρμακα μένουν εκτός προστασίας). Αντικείμενο του δικαιώματος είναι ο κανόνας που ενσωματώνεται στο τρισδιάστατο αντικείμενο για την επίλυση τεχνικού προβλήματος.

γ) δεν απαιτείται η εφεύρεση να εμπεριέχει εφευρετική δραστηριότητα, ωστόσο η λύση που δίνεται με την δηλούμενη εφεύρεση πρέπει να αποτελεί έστω μικρή συμβολή στην τεχνολογική πρόοδο.

δ) νέα

ε) βιομηχανικά εφαρμόσιμη

Διαδικασία χορήγησης:

Η αίτηση υποβάλλεται στον ΟΒΙ, που ελέγχει αν συντρέχουν οι τυπικές προϋποθέσεις που καθορίζονται στην υπ' αριθμόν 15928/Ε Φ Α 1253/87 υπουργική απόφαση και αν καταβλήθηκαν τα τέλη κατάθεσης και προστασίας. Από τις ουσιαστικές προϋποθέσεις ελέγχει μόνο αν η αίτηση αφορά τρισδιάστατο αντικείμενο.

Χορήγηση βεβαίωσης τεχνικού νεωτερισμού -> Αρ 20

Σύμβαση μεταφοράς τεχνολογίας -> Αρ 21

Βιομηχανικά σχέδια και υποδείγματα

Ανάγκη προστασίας των αισθητικών στοιχείων του προϊόντος λόγω της επίδρασης που ασκούν στον καταναλωτή.

Ορισμός: Σχέδιο ή υπόδειγμα = η εξωτερικά ορατή εικόνα του συνόλου ή μέρους ενός προϊόντος, η οποία προκύπτει απάτα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά που έχει, ιδίως, η γραμμή, το περίγραμμα, το χρώμα, το σχήμα, η μορφή και/ή τα υλικά του ίδιου του προϊόντος και/ή της διακόσμησης που φέρει. (αρ 2 ΠΔ 259/97)

Έχει επικρατήσει **σχέδια** να θεωρούνται οι **δισδιάστατες** και **υποδείγματα** οι **τρειςδιάστατες** διαμορφώσεις των προϊόντων.

Σε σχέση με το αντικείμενο των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας, το κέντρο βάρους εδώ πέφτει στην αύξηση της εμπορευσιμότητας των προϊόντων και όχι στην έκφραση της προσωπικότητας του δημιουργού.

Προϋποθέσεις προστασίας:

α) Εξωτερική διαμόρφωση:

Πρέπει να εμφανίζονται **σε όλο το προϊόν ή έστω σε μέρος του** και να αποτελούν **εξωτερική ορατή εικόνα**, δηλ να γίνονται αντιληπτά με την αίσθηση της όρασης και όχι με άλλες αισθήσεις. Τα σχέδια και τα υποδείγματα προστατεύονται ως **στοιχεία συγκεκριμένου προϊόντος** και όχι με τρόπο αφηρημένο.

Εξαίρεση: γραφικά σύμβολα και τυπογραφικά στοιχεία (βλ αρ 2 στοιχ β ΠΔ 259/97). Αυτοτελής προστασία αν και δεν αποτελούν στοιχείο προϊόντος.

β) Βιομηχανική ή βιοτεχνική αξιοποίηση:

Τα σχέδια και υποδείγματα πρέπει, ως συστατικά προϊόντος, να μπορούν να χρησιμοποιηθούν στην βιομηχανία ή στην βιοτεχνία. Ανταποκρίνεται στο λόγο προστασίας τους, να δώσουν δηλ κίνητρο στις επιχειρήσεις να βελτιώσουν την εξωτερική εμφάνιση των προϊόντων τους και να βάλουν στο παιχνίδι του ανταγωνισμού το αισθητικό στοιχείο. Αρκεί η δυνατότητα αναπαραγωγής, δεν χρειάζεται να έχει λάβει χώρα. Πχ μοντέλα οίκων μόδας που ράβονται για έναν πελάτη.

γ) Αισθητικός χαρακτήρας:

Αρκεί το αισθητικό στοιχείο να βρίσκει απήχηση στον μέσο καταναλωτή, όχι ως οπωσδήποτε ωραίο, αλλά ως αισθητικά ενδιαφέρον.

Προσοχή! Διαμορφώσεις που έχουν **αμιγώς τεχνικό ή χρηστικό χαρακτήρα** και όχι αισθητικό, δεν προστατεύονται, έστω κι αν σε αυτές βρίσκει αισθητικό ενδιαφέρον ο μέσος καταναλωτής (πχ αεροδυναμική γραμμή ενός οχήματος) βλ αρ 15

δ) Νέο:

Προστατεύονται μόνο όσα σχέδια ή υποδείγματα είναι νέα (αρ 12 παρ 1,3)

Για να κριθεί αν ένα σχέδιο ή υπόδειγμα είναι νέο, αρκεί κατά την ημερομηνία κατάθεσης της αίτησης για καταχώριση στον ΟΒΙ ή κατά την ημερομηνία προτεραιότητας να **είναι άγνωστο στους ειδικούς του κλάδου** που ασκούν δραστηριότητα μέσα στην ΕΕ, έστω κι αν αντικειμενικά έχει προϋπάρξει στο παρελθόν ή σε απομακρυσμένο γεωγραφικό χώρο ή δεν έχει τύχει ευρύτερης διάδοσης (αρ 13).

ε) Ατομικός χαρακτήρας:

Η νέα διαμόρφωση θα πρέπει να έχει **κάποιο βαθμό δημιουργικότητας**, τον οποίο να μην μπορεί να επιτύχει οποιοσδήποτε μέσος άνθρωπος, ώστε να μην περνάει απαρατήρητη από τον αγοραστή του προϊόντος (αρ 12). Σε αντίθεση με το στοιχείο του νέου, όπου ο έλεγχός του γίνεται με βάση τις γνώσεις ειδικών, η προϋπόθεση του ατομικού χαρακτήρα εξετάζεται με βάση τη συνολική **εντύπωση που**

αποκομίζει ο ενημερωμένος χρήστης η οποία πρέπει να είναι διαφοροποιημένη από την εντύπωση που του προκαλούν άλλα γνωστά σχέδια ή υποδείγματα.

ΔικΕΕ: Ο χρήστης θα δώσει μεγαλύτερη σημασία στα αυθαίρετα ή μη τυποποιημένα αισθητικά στοιχεία ενός σχεδίου ή υποδείγματος, και όχι στα λειτουργικά. Πρέπει να λαμβάνεται υπόψη η φύση του προϊόντος, ο κλάδος στον οποίο εντάσσεται και ο βαθμός ελευθερίας του δημιουργού κατά την εκπόνηση του σχεδίου ή υποδείγματος.

Για τα **συστατικά σύνθετων προϊόντων**, ο νόμος ορίζει ότι για να προστατευθεί το συστατικό πρέπει να παραμένει ορατό κατά τη συνήθη χρήση του προϊόντος και αφετέρου τα ορατά χαρακτηριστικά του συστατικού να πληρούν, αυτά καθαυτά, τις προϋποθέσεις ως προς το νέο και τον ατομικό χαρακτήρα. (αρ 12 παρ 6)

Εξαιρέσεις από την προστασία: Αρ 15 παρ 1

Δικαιούχος

Η προστασία σχεδίων και υποδειγμάτων παρέχεται στον δημιουργό τους (αρ 17 παρ 1). Αν περισσότεροι συνέβαλαν στην δημιουργία του, ανήκει σε όλους εξ αδιαίρετου κατά ίσα μέρη (αρ 17 παρ 2), ενώ αν περισσότεροι δημιούργησαν, ανεξάρτητα ο ένας από τον άλλο ουσιωδώς όμοια σχέδια ή υποδείγματα, το δικαίωμα ανήκει σε εκείνον που πρώτος κατέθεσε αίτηση για καταχώρισή του ή σε εκείνον που διαθέτει δικαίωμα διεθνούς προτεραιότητας (αρ 17 παρ 4).

Τεκμήριο υπέρ του καταθέτη, προστασία δημιουργού

Αυτός που καταθέτει αίτηση για καταχώριση σχεδίου ή υποδείγματος **τεκμαίρεται δημιουργός**. Το τεκμήριο μπορεί να ανατραπεί αν δεν ανταποκρίνεται στην αλήθεια. (**ακυρότητα του υπέρ του τρίτου καταχωρισμένου σχεδίου ή υποδείγματος**, ο οποίος ενήργησε χωρίς τη συγκατάθεσή του -> αρ 16 παρ 1)

Διαδικασία χορήγησης πιστοποιητικού

Πριν την χορήγηση πιστοποιητικού μπορεί να παρασχεθεί προστασία μόνο σύμφωνα με την ΑΚ 60, το αρ 1 ν 146/1914 ή τον ν 2121/1993.

Η διαδικασία ξεκινά με την κατάθεση αίτησης στον ΟΒΙ (αρ 20 παρ 1) που πρέπει να πληροί τους όρους του αρ 21 και των αρ 2-4 της ΥΑ 15298/ΕΦΑ/1253, να περιέχει τα στοιχεία της παρ 2 του αρ 20 και να επισυνάπτονται οι αποδείξεις είσπραξης από τον ΟΒΙ σχετικών τελών (αρ 20 παρ 6). Αν υπάρχουν αυτά, η αίτηση θεωρείται κανονική. Για να θεωρηθεί πλήρης -> παρ 8

Η προτεραιότητα κρίνεται από την ημερομηνία καταχώρισης της αίτησης (αρ 20 παρ 10). Για διεθνή προτεραιότητα -> αρ 22

Έλεγχος νομιμότητας του OBI: περιορίζεται ως προς την συνδρομή των τυπικών προϋποθέσεων . Αν όμως συντρέχει περίπτωση προφανούς παρανομίας, πχ αντίθεση στα χρηστά ήθη, ο OBI έχει την εξουσία να μην κάνει δεκτή την αίτηση.

Τέσσερις μήνες μετά την κατάθεση της αίτησης ο OBI εκδίδει το **πιστοποιητικό** (αρ 24 παρ 1). Τα σχέδια και υποδείγματα καταχωρούνται στο **μητρώο σχεδίων και υποδειγμάτων** (αρ 25). Η καταχώριση είναι **συστατική** του δικαιώματος και από τότε ξεκινάει η προστασία του (αρ 26).

Τέσσερις μήνες μετά την καταχώριση δημοσιεύεται στο ΕΔΒΙ η αίτηση σχεδίου και υποδείγματος μαζί με τα επισυναπτόμενα σε αυτήν στοιχεία, ενώ τρίτοι μπορούν να ζητήσουν πληροφορίες και αντίγραφα.

Ο καταθέτης μπορεί να δηλώσει ότι δεν επιθυμεί την δημοσίευση ορισμένων στοιχείων (αρ 23), το πολύ όμως για 12 μήνες (αρ 20 παρ 3 στοιχ ζ).

Το δικαίωμα στο σχέδιο ή υπόδειγμα

Αντικείμενο του δικαιώματος είναι η διανοητική δημιουργία.

Το θετικό περιεχόμενο του δικαιώματος συνίσταται στο ότι ο δικαιούχος έχει την αποκλειστική εξουσία χρησιμοποίησής του, ενώ το αρνητικό στην εξουσία του δικαιούχου να αποκλείει οποιονδήποτε τρίτο από τη χρήση χωρίς τη συγκατάθεσή του. (αρ 26 παρ 1,2)

Έκταση προστασίας:

Το δικαίωμα δεν προσβάλλεται μόνο όταν τρίτος κυκλοφορεί προϊόντα που αποτελούν **πιστή αντιγραφή** του προστατευόμενου σχεδίου ή υποδείγματος, αλλά και όταν **παραλλάσσει ορισμένα διαμορφωτικά στοιχεία**, τα οποία όμως δεν είναι ικανά να προκαλέσουν στον ενημερωμένο χρήστη διαφορετική συνολική εντύπωση. Λαμβάνεται βέβαια υπόψη και ο βαθμός ελευθερίας του δημιουργού (αρ 27). Όσο ισχυρότερο ατομικό χαρακτήρα έχει το σχέδιο ή υπόδειγμα, τόσο μεγαλύτερη είναι η έκταση προστασίας του. Απαγορεύεται και η απομίμηση τμημάτων τους, αν αυτά είναι νέα και έχουν ατομικότητα.

Προστασία δεν παρέχεται όταν ο τρίτος τα αναπαράγει για ιδιωτικούς, μη εμπορικούς σκοπούς, για πειραματικούς ή ερευνητικούς σκοπούς ή στο πλαίσιο διδασκαλίας (αρ 26 παρ 3). Βλ και παρ 4.

Ανάλωση: Αρ 29

Προσβολή

Υπάρχει όταν τρίτος, χωρίς τη συναίνεση του δικαιούχου, κάνει οποιαδήποτε από τις χρήσεις που αναφέρονται στο Αρ 26 παρ 2.

Κατά της παράνομης πράξης προσβολής, ο δικαιούχος έχει:

- Αξίωση άρσης της προσβολής και παράλειψής της στο μέλλον (αρ 28)
- Αξίωση αποζημίωσης (όταν υπάρχει υπαιτιότητα)
- Ποινική προστασία

Μεταβίβαση και άδειες εκμετάλλευσης

Μεταβιβάζεται και κληρονομείται όχι μόνο το καταχωρισμένο σχέδιο ή υπόδειγμα αλλά και το δικαίωμα πριν την κατάθεση. Η μεταβίβαση συνάπτεται εγγράφως και ακολουθεί καταχώριση της συμφωνίας ή του κληρονομητηρίου στο μητρώο σχεδίων και υποδειγμάτων και δημοσιεύεται στο ΕΔΒΙ (αρ 19 παρ 1).

Μπορεί να αποτελέσει αντικείμενο εμπραγμάτου δικαιώματος και αναγκαστικής εκτελέσεως. Μπορεί ο δικαιούχος να παραχωρήσει άδεια εκμετάλλευσής του (αρ 19 παρ 2).

Απώλεια δικαιώματος

Το δικαίωμα είναι χρονικά περιορισμένο (5 χρόνια από την ημερομηνία κανονικής κατάθεσης της αίτησης στον ΟΒΙ). Δίνεται δυνατότητα ανανέωσης ανά πενταετία μέχρι συνολικά 25 χρόνια, εφόσον καταβληθούν τέλη ανανέωσης. Μετά την πάροδο της προθεσμίας, το δικαίωμα αποσβένεται και μπορεί οποιοσδήποτε να το χρησιμοποιήσει (αρ 29)

Ακυρότητα: Αρ 16

Αν κηρυχτεί ακυρότητα, θεωρείται ότι το σχέδιο ή υπόδειγμα δεν επέφερε εξ υπαρχής κανένα αποτέλεσμα.

ΔΕΕ: Αν κατά το Αρ 18 ο ενάγων ζητήσει να αναγνωρισθεί ότι αυτός είναι ο πραγματικός δικαιούχος, ο εναγόμενος δεν μπορεί να αντιτάξει την ακυρότητα του πιστοποιητικού.

Διακριτικά γνωρίσματα

Η χρήση τους καθιστά δυνατή την διάκριση των επιχειρήσεων, των προϊόντων και των υπηρεσιών από άλλες επιχειρήσεις, προϊόντα και υπηρεσίες (**διακριτική λειτουργία**). Απαραίτητη προϋπόθεση για την ομαλή λειτουργία της αγοράς. Βέβαια εκτός από την διακριτική τους λειτουργία, τα διακριτικά γνωρίσματα μπορεί να περικλείουν **τεράστια οικονομική αξία για διαφημιστικούς ιδίως λόγους**. Πχ BMW, Apple.

Ο δικαιούχος τους μπορεί να εκμεταλλευτεί την αξία των διακριτικών γνωρισμάτων φήμης με πολλούς τρόπους (**merchandising**). Επίσης μπορεί να παραχωρήσει σε τρίτους έναντι ανταλλάγματος άδεια χρήσης του διακριτικού γνωρίσματος, ακόμα και για ανομοειδή προϊόντα ή υπηρεσίες ή ακόμα και για διαφημιστικούς μόνο λόγους (**image transfer**). -> παράπλευρο εισόδημα

Τα διακριτικά γνωρίσματα είναι απόλυτα δικαιώματα επί άυλων αγαθών και προστατεύονται αυτόνομα. Όσο πιο γνωστό είναι ένα διακριτικό γνώρισμα, τόσο μεγαλύτερης προστασίας απολαμβάνει. Η προστασία λοιπόν διαβαθμίζεται ανάλογα με την αναγνωρισιμότητά του.

Κατηγορίες διακριτικών γνωρισμάτων και κτήση τους

Διακριτικά γνωρίσματα επιχείρησης: όνομα, επωνυμία, διακριτικός τίτλος και άλλα ιδιαίτερα διακριτικά γνωρίσματα

Διακριτικά γνωρίσματα εμπορευμάτων ή υπηρεσιών: σήμα, μη κατατεθέντα σήματα και ο ιδιαίτερος διασχηματισμός προϊόντος

Οι δύο κατηγορίες δεν τελούν σε σχέση αντίθεσης. Δεν αποκλείεται ένα διακριτικό γνώρισμα επιχείρησης, ολόκληρο ή συντμημένο, να χρησιμοποιείται και ως διακριτικό γνώρισμα προϊόντος, οπότε τυγχάνει διπλής προστασίας, πχ Mercedes και Coca-Cola.

Τα σήματα ρυθμίζονται από ειδικό νόμο, ενώ όλα τα άλλα διακριτικά γνωρίσματα στον ν 146/1914 περί αθέμιτου ανταγωνισμού.

Για την **κτήση** δικαιώματος στο σήμα χρειάζεται η τήρηση ορισμένων διατυπώσεων (τυπικό-συστατικό σύστημα), ενώ για την κτήση των άλλων διακριτικών γνωρισμάτων αρκεί η επικράτησή τους στις συναλλαγές (ουσιαστικό σύστημα).

Αρχές που ισχύουν για όλα τα διακριτικά γνωρίσματα

α) Σχετικοποιημένη προστασία:

Συμβιβασμός των αντιτιθέμενων συμφερόντων, δηλ του δικαιούχου και των άλλων ανταγωνιστών, επιτυγχάνεται με την παροχή σχετικοποιημένης προστασίας στα δικαιώματα βιομηχανικής ιδιοκτησίας. Μόνο αν υπάρχει **κίνδυνος σύγχυσης** από την συνύπαρξη ίδιων ή παρεμφερών διακριτικών γνωρισμάτων παρέχεται

προστασία. Επίσης πρέπει να υπάρχει **χρήση στις συναλλαγές**. Η μη χρήση ενός διακριτικού γνωρίσματος μπορεί να οδηγήσει σε απόσβεσή του. Αν ο δικαιούχος **ανέχεται τη χρήση του από τρίτους**, το διακριτικό γνώρισμα κινδυνεύει να χάσει την διακριτική του ικανότητα, πράγμα που αποτελεί λόγο απόσβεσης ή αποδυνάμωσής του. Επίσης όπως προαναφέρθηκε, η έκταση προστασίας εξαρτάται από τον **βαθμό γνωστότητάς** του στην αγορά, λαμβανομένης υπόψη και της εδαφικής περιοχής όπου είναι γνωστό.

β) Αρχή της προτεραιότητας:

Σε περίπτωση που το ίδιο ή παρεμφερές διακριτικό γνώρισμα χρησιμοποιείται από δύο ή περισσότερους, προηγείται αυτός που πρώτος απέκτησε το δικαίωμα και έχει αξίωση κατά του δεύτερου για παράλειψη της χρήσης. Δεν αποκλείεται όμως μετά από στάθμιση συμφερόντων να συνάγεται ότι η αρχή αυτή πρέπει να υποχωρήσει σε ορισμένες περιπτώσεις (πχ ο πρώτος δικαιούχος ανέχθηκε για μεγάλο χρονικό διάστημα την χρήση του ίδιου διακριτικού γνωρίσματος από τρίτο). Σημασία έχει και η θέση τόσο του προσβολέα όσο και του δικαιούχου στην αγορά.

Αν ο τρόπος χρήσης ενός διακριτικού γνωρίσματος μπορεί να δημιουργήσει παραπλανητικές εντυπώσεις, είναι δυνατόν να ζητηθεί παύση χρήσης του βάσει των αρ 3 ν 146/14 και ν 2251/94

Domain names -> μπορούν να χρησιμοποιηθούν ως ηλεκτρονικά διακριτικά γνωρίσματα

Αθέμιτος ανταγωνισμός

Ελεύθερη ανάπτυξη της οικονομικής ελευθερίας -> Αρ 5 παρ 1 Σ

Περιλαμβάνει κυρίως την ελευθερία των συμβάσεων και την ελευθερία ανταγωνισμού.

Εκείνος που προσφέρει προϊόντα ή υπηρεσίες βρίσκεται σε σχέση ανταγωνισμού με τους άλλους που προσφέρουν ομοειδή προϊόντα και υπηρεσίες και επιδιώκει η προσφορά του να προτιμηθεί έναντι των άλλων. -> συνεχείς προσπάθειες βελτίωσης της ποιότητας και των όρων + συμπίεση τιμής -> όφελος εθνικής οικονομίας και καταναλωτών. (ανταγωνισμός = κίνητρο)

Χαρακτηριστικό του ανταγωνισμού είναι η **επιλεκτική του διαδικασία** -> επικρατεί εκείνος που προσφέρει την καλύτερη προσφορά.

Όρια για την ανταγωνιστική ελευθερία: ν 146/1914

Σκοπός: να περιοριστεί η άσκηση ανταγωνιστικής ελευθερίας στα πλαίσια που χαράσσονται με βάση την **αρχή της καλύτερης προσφοράς** (ποιοτικός ανταγωνισμός), ώστε η προτίμηση των καταναλωτών να οφείλεται σε όσο το δυνατόν αντικειμενικά κριτήρια. Βασικό κριτήριο για την διάκριση επιτρεπόμενων και μη πράξεων είναι η έννοια των χρηστών ηθών.

Γενική ρήτρα -> Αρ 1 ν 146/1914

Γενική απαγόρευση όλων των πράξεων που αντίκεινται στα χρηστά ήθη. Κατά του προσβολέα παρέχεται αξίωση για παράλειψη και αποζημίωση. Επί πράξεων από την τέλεση των οποίων μπορεί να θιγεί αόριστος αριθμός ανταγωνιστών, παρέχεται αξίωση για παράλειψη σε όλους τους ανταγωνιστές του κλάδου.

Προϋποθέσεις:

- α) πράξη ανταγωνισμού
- β) σκοπός ανταγωνισμού
- γ) αντίθεση στα χρηστά ήθη
- δ) τέλεση της πράξης σε ορισμένες συναλλαγές

-

α) **Πράξη ανταγωνισμού** είναι εκείνη η όποια, σύμφωνα με αντικειμενικά κριτήρια, **ενισχύει την θέση εκείνου που ενεργεί στην αγορά εις βάρος άλλου ή άλλων** ανταγωνιστών, οι οποίοι δραστηριοποιούνται στην ίδια αγορά και σε ορισμένες συναλλαγές που αναφέρονται στο αρ 1.

Προϋποτίθεται λοιπόν σχέση ανταγωνισμού μεταξύ του ενεργούντος και του θιγόμενου. Πρέπει ωστόσο να αποδεχθούμε μια διευρυμένη και ελαστική έννοια της σχέσης ανταγωνισμού. **Αρκεί επίσης η ύπαρξη δυνητικού ανταγωνισμού.** Ανταγωνισμός υπάρχει και όταν τρίτος εκμεταλλεύεται την φήμη ξένου διακριτικού γνωρίσματος για την διαφήμιση μη ομοειδών προϊόντων με αυτά που διακρίνει το ξένο διακριτικό γνώρισμα.

Αρκεί επίσης να προωθούνται τα **συμφέροντα τρίτου**, με τον οποίο ο θιγόμενος βρίσκεται σε ανταγωνιστική σχέση.

β) **Σκοπός ανταγωνισμού** = σκοπός ενίσχυσης του ίδιου ή ξένου ανταγωνισμού, χωρίς να είναι αναγκαίο να υπάρχει σκοπός βλάβης.

γ) **Αντίθεση στα χρηστά ήθη:** ελαστικό κριτήριο, δεν μπορεί να προσδιοριστεί a priori. Στον αθέμιτο όμως ανταγωνισμό, η έννοια των χρηστών ηθών δεν σχετίζεται

με την ηθική, αλλά με τον **οικονομικό ανταγωνισμό**. Για να χαρακτηρίσουμε λοιπόν μια πράξη ανταγωνισμού αθέμιτη, δεν αποβλέπουμε στο αποτέλεσμα, δηλ το αν θίγεται τρίτος ανταγωνιστής, αλλά σημασία έχουν και άλλα στοιχεία, πχ η πρόθεση του ενεργούντος, οι συνθήκες τέλεσης και τα χρησιμοποιούμενα μέσα. ΜΟΝΟ όταν η **πράξη δεν κινείται μέσα στο πλαίσιο της αρχής της καλύτερης προσφοράς** (πχ αγορά μηχανημάτων από επιχείρηση που οδηγούν σε παραγωγή καλύτερων και φθηνότερων προϊόντων έναντι αυτών που παράγονται από άλλες επιχειρήσεις).

Και πάλι, η τελική κρίση θα εξαρτηθεί από μια στάθμιση συμφερόντων με βάση τις ειδικές συνθήκες κάθε περίπτωσης (αντικειμενικά + υποκειμενικά στοιχεία). Υποκειμενικά στοιχεία είναι τα κίνητρα και ο σκοπός του ενεργούντος. Δεν απαιτείται γνώση των περιστατικών που προσδίδουν στην πράξη αθέμιτο χαρακτήρα, ούτε συνείδηση του αθέμιτου, ενώ υπαιτιότητα απαιτείται μόνο για την γέννηση αξίωσης προς αποζημίωση. Ο δικαστής θα κρίνει με βάση το αίσθημα «των χρηστών και εμφρόνως σκεπτομένων»

δ) **Ορισμένες συναλλαγές** -> εμπορικές, βιομηχανικές ή γεωργικές

Συνέπειες: Ο δράστης μπορεί να εναχθεί προς παράλειψη και ανόρθωση της προσγενόμενης ζημίας. (αρ 1 παρ 2)

Πράξεις ανταγωνισμού που υπάγονται στην απαγόρευση της γενικής ρήτηρας (απαρίθμηση)

1) Αθέμιτη προσέλκυση πελατών

- Επηρεασμός πελατών με την δημιουργία παραπλανητικών εντυπώσεων (ανακριβείς δηλώσεις, συγκαλυμμένη διαφήμιση)
- Υπερβολικός δελεασμός (παράλληλα με το κύριο προϊόν προσφέρονται δωρεάν παροχές ή υπηρεσίες ή ευνοϊκότεροι όροι αγοράς, υπόσχεση στον πελάτη για καταβολή μειωμένου τιμήματος αν προσελκύσει και άλλους)
- Ψυχολογικός εξαναγκασμός
- Εκμετάλλευση της τάσης του κοινού για τυχερά παιχνίδια
- Παρενόχληση (υπέρβαση ανεκτών ορίων διαφήμισης, ο πελάτης ενδίδει για να απαλλαγεί από την παρενόχληση πχ προσωπικές επισκέψεις στο σπίτι του καταναλωτή, διαφημίσεις μέσω τηλεφώνου)
- Εκμετάλλευση συναισθημάτων (φόβος, προκαταλήψεις)

2) Εκμετάλλευση προϊόντων ξένης εργασίας, φήμης και οργάνωσης

- Προσκόλληση -> προϊόντα ξένης εργασίας, ξένα διακριτικά γνωρίσματα (η ελευθερία απομίμησης δεν είναι απεριόριστη και η απομίμηση ξένου προϊόντος μπορεί υπό ορισμένες συνθήκες να συνιστά πράξη αθέμιτη)
- Εκμετάλλευση ξένης φήμης (οι καταναλωτές εκλαμβάνουν εσφαλμένα ότι τα προϊόντα προέρχονται από την γνωστή σε αυτούς επιχείρηση και όχι από τον τρίτο προσβολέα. Εδώ δεν υπάρχει παραπλάνηση, αλλά για προσέγγιση σε ξένο προϊόν)
- Εκμετάλλευση ξένης οργάνωσης -> απόσπαση εργατικού δυναμικού, ρήτρες αποκλειστικής συνεργασίας, απόσπαση πελατείας, δωροδοκία

3) Παρεμπόδιση

- Μποϋκοτάζ (αποκλεισμός ορισμένου ανταγωνιστή από τη σύναψη συναλλακτικών σχέσεων ή διακοπή υφιστάμενων, με σκοπό τον εξαναγκασμό του ανταγωνιστή να τηρήσει ορισμένη συμπεριφορά. Τριμερές σχήμα: υποκινητής, διενεργούντες το μποϋκοτάζ και παρεμποδιζόμενος. Αθέμιτα ενεργούν οι δύο πρώτοι. Πχ ένωση παραγωγών τσιμέντου παρακινεί τα μέλη της να μην προμηθεύουν έναν συγκεκριμένο έμπορο, ο οποίος πωλεί φθηνότερα)
- Άνιση μεταχείριση (άρνηση σύναψης ή διακοπή συναλλακτικών σχέσεων). Γενικά -> αρχή ελευθερίας των συμβάσεων. Υποχώρησή της στην περίπτωση που η άρνηση σύναψης συναλλακτικών σχέσεων ή η διακοπή τους είναι αδικαιολόγητη, προέρχεται από επιχείρηση που έχει δεσπόζουσα θέση και έχει ως αποτέλεσμα την θέση της αντισυμβαλλόμενης επιχείρησης σε μειονεκτική θέση στην αγορά λόγω αδυναμίας της να προμηθευτεί από άλλη πηγή τα προϊόντα (διμερές μποϋκοτάζ). Εφαρμογή άρθρου 18α.
- Υποτίμηση (μείωση των τιμών -> εξαρτάται από τις προθέσεις της επιχείρησης που την διενεργεί)
- Συγκριτική διαφήμιση (θεμιτή μόνο όταν η σύγκριση γίνεται με αντικειμενικό τρόπο και δεν προκαλεί σύγχυση)
- Άλλες μορφές παρεμπόδισης

4) Παράβαση νομικών δεσμεύσεων

- Παράβαση διατάξεων
- Παράβαση συμβατικών δεσμεύσεων -> σχέσεις εμπιστοσύνης και ρήτρες μη ανταγωνισμού, παράβαση συμβατικών δεσμεύσεων

5) Διακινδύνευση της ομαλής λειτουργίας της αγοράς

Κατ' ιδίαν απαγορευμένες πράξεις αθέμιτου ανταγωνισμού

1) Παραπλανητική διαφήμιση

Ο κίνδυνος έγκειται στο ενδεχόμενο να προτιμήσει ο καταναλωτής το διαφημιζόμενο προϊόν ή την διαφημιζόμενη υπηρεσία, βασιζόμενος σε στοιχεία που σύμφωνα με την διαφήμιση συγκεντρώνουν, μολονότι τούτο δεν ευσταθεί. Το μόνο ελκυστικό «περιτύλιγμα» της διαφήμισης δεν την καθιστά παράνομη -> ΔΕΚ: ο καταναλωτής πρέπει να είναι προσεκτικός και νηφάλιος.

Η διαφήμιση πρέπει να διέπεται από την **αρχή της αλήθειας** (αλήθεια, ακριβής και σαφής η διαφήμιση) και την **αρχή της αντικειμενικότητας** (πραγματικές ιδιότητες του διαφημιζόμενου αγαθού).

Αρ 3-5 : προστασία ανταγωνιστών, καταναλωτών και δημιουργία υγιών κανόνων ανταγωνισμού στην αγορά

Προϋποθέσεις εφαρμογής Αρ 3:

α) Οι γνωστοποιήσεις να γίνονται **δημόσια** και να απευθύνονται σε **ευρύ κύκλο προσώπων**.

β) Η δήλωση να είναι **ανακριβής ή παραπλανητική**.

Για την κατάφαση της παραπλάνησης σημασία έχει η **συνολική εντύπωση** και δεν αρκεί να λαμβάνονται υπόψη μόνο επί μέρους στοιχεία ή να αποσπώνται αυτά από το σύνολο.

Για να είναι ανακριβής η διαφήμιση, αρκεί η παραπλάνηση ενός **όχι ασήμαντου μέρους των καταναλωτών**. Υπόψη λαμβάνεται το **συναλλακτικό κοινό** στο οποίο απευθύνεται ο διαφημιζόμενος. Πρέπει να δημιουργείται εντύπωση **ιδιαίτερα ευνοϊκής προσφοράς**.

Συνέπειες: Ο παραβάτης μπορεί να εναχθεί προς παράλειψη των δηλώσεων και ανόρθωση της ζημίας. Προϋπόθεση για αποζημίωση είναι να βαρύνεται με υπαιτιότητα. Δραστικότερο είναι το δικαίωμα υπαναχώρησης του καταναλωτή (βλ αρ 3ε επ του ν 2251/1994).

Προστασία επαγγελματικής φήμης -> Αρ 11 (απλή δυσφήμιση) και Αρ 12 (συκοφαντική δυσφήμιση)

Προστασία εμπορικών και βιομηχανικών απορρήτων -> Αρ 16-18

Έννομη προστασία

Αξιώσεις:

- 1) Αξίωση για παράλειψη (αρκεί το αντικειμενικώς παράνομο). Ασκείται προληπτικά. Αν και ο νόμος δεν διακρίνει, είναι αναμφισβήτητο ότι στην αξίωση για παράλειψη εμπεριέχεται και αξίωση για άρση της προσβολής.
- 2) Αξίωση για αποζημίωση (απαιτείται υπαιτιότητα)

Ενεργητικά νομιμοποιείται όχι μόνο ο θιγόμενος, αλλά και κάθε επαγγελματίας που παράγει ή εμπορεύεται όμοια ή συγγενή είδη, καθώς και τα εμπορικά και βιομηχανικά επιμελητήρια και οι εμπορικοί, βιομηχανικοί και επαγγελματικοί σύλλογοι. Όμως αξίωση για αποζημίωση έχει μόνο ο προσβληθείς.

Παθητικά νομιμοποιείται ο προσβολέας και οι συνεργάτες του

Παραγραφή: Αρ 19